

Werkvoorschrift voor exportcertificering van levende schapen en geiten

Code: K-LV-SGIU-01 Versie: 14

Ingangsdatum: 04-04-2024

Versie	Datum	Wijzigingen ten opzichte van vorige versie
12	08-09-2023	Wijziging i.v.m. Blauwtong
13	14-12-2023	Op verzamelcentra steekproefsgewijs de lijst positieve bedrijven blauwtong checken bij slachtschapen/geiten en slachtschapen/geiten direct naar buitenlands slachthuis.
14	04-04-2024	Opgenomen dat Tsjechië de status verwaarloosbaar risico voor klassieke scrapie heeft gekregen

Inhoudsopgave

1	Onderwerp	2
2	Wet- en regelgeving.....	2
2.1	EU-Regelgeving	2
2.2	Nationale wetgeving	3
2.3	Beleidsregels.....	3
3	Begrippen en definities	3
4	Benodigheden	4
5	Werkwijze	4
5.1	Vorbereiding.....	5
5.2	Aankomst	5
5.3	DOM-controle	5
5.4	Certificering	8
5.5	Vertrek.....	9
6	Registratie en archivering	9
6.1	Registratie	9
6.2	Archivering	9
6.3	Toelichting op Afwijken van Voorschrift (TAV)	10
7	Interventies	10
7.1	Corrigerende interventies	10
7.2	Sanctionerende interventies	10
8	Arbo, milieu en veiligheid.....	10
9	Bijlagen.....	10

1 Onderwerp

Dit werkvoorschrift bevat specifieke informatie voor de Officiële Dierenarts (OD) ten behoeve van de certificering van levende schapen en geiten vanuit Nederland naar EU-lidstaten en derde landen. Dit werkvoorschrift is een aanvulling op werkvoorschrift [K-LV-WLZVL-01](#) en [procedure K-LV-ALDIU-01](#), waarin algemene informatie over de exportcertificering van levende dieren is te vinden.

In de [SGIU-002](#) is meer informatie te vinden over de klassieke scrapie status-verlening aan houderijen.

2 Wet- en regelgeving

2.1 EU-Regelgeving

- Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad betreffende overdraagbare dierziekten en tot wijziging en intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van diergezondheid ("diergezondheidswetgeving").
- Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/668 van de Commissie tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de diergezondheidsvoorschriften voor verplaatsingen binnen de Unie van landdieren en broedeieren.
- Gedelegeerde verordening (EU) 2020/689 van de commissie tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft regels voor bewaking, uitroeingsprogramma's en de ziektevrije status voor bepaalde in de lijst opgenomen ziekten en nieuwe ziekten.
- Uitvoeringsverordening (EU) 2021/403 VAN DE COMMISSIE van 18 maart 2021 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van de Verordeningen (EU) 2016/429 en (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft modellen van diergezondheidscertificaten en modellen van diergezondheids-/officiële certificaten voor de binnenkomst in de Unie en verplaatsingen tussen lidstaten van bepaalde categorieën landdieren en levende producten daarvan, en officiële certificering van dergelijke certificaten, en tot intrekking van Besluit 2010/470/EU.
- Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1882 VAN DE COMMISSIE van 3 december 2018 betreffende de toepassing, op de categorieën in de lijst opgenomen ziekten, van bepaalde regels voor de preventie en bestrijding van ziekten en tot vaststelling van een lijst van soorten en groepen soorten die een aanzienlijk risico vormen in verband met de verspreiding van die ziekten.
- VERORDENING (EG) Nr. 999/2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 22 mei 2001 houdende vaststelling van voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van bepaalde overdraagbare spongiforme encefalopathieën.

- COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2024/877 of 21 March 2024 amending Annex VIII to Regulation (EC) No 999/2001 of the European Parliament and of the Council as regards the approval of the negligible risk status for classical scrapie of Czechia.

2.2 Nationale wetgeving

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

2.3 Beleidsregels

Zie [K-LV-WLZVL-01](#).

3 Begrippen en definities

Begrip	Definitie
Blokperiode	Tijdseenheid, die begint vanaf het tijdstip dat is aangegeven als starttijd van een blokperiode bij de melding.
Maximale lengte van blokperiodes schapen/geiten	<ul style="list-style-type: none"> • 6 dagen voor aan/afvoer binnen Nederland • 14 dagen voor alléén verplaatsingen naar andere lidstaten en/of derde landen (zonder isolatie eis) • 6 dagen voor combinatie verplaatsingen naar andere lidstaten/derde landen (zonder isolatie eis) en afvoer binnen Nederland
Conventioneel merk	Merk, niet zijnde een elektronisch merk.
Elektronisch merk	Merk, voorzien van een elektronische transponder, geplaatst in een oormerk, maagbolus, injectaat of pootband.
Lam	<p>Schapen en geiten jonger dan 1 jaar.</p> <p>De leeftijd van de schapen en geiten kan worden bepaald op basis van de I&R gegevens en aan de hand van de tanden. Schapen en geiten hebben alleen in de onderkaak snijtanden; vier in totaal in iedere onderkaakhelft.</p> <p>Op een leeftijd van ongeveer 1 jaar wisselen de binnensnijtanden (middelste snijtanden). Deze blijvende tanden zijn duidelijk herkenbaar. Zij zijn groter dan de juveniele snijtanden (melktanden). Een schaap of geit, waarbij minimaal één van de blijvende snijtanden is doorgelopen, is ouder dan één jaar.</p>
NFSO	Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie is een professionele organisatie voor schapen- en geitenfokkers.

Partij	Hoeveelheid dieren van dezelfde soort, waarvoor een zelfde certificaat of document geldt, die met hetzelfde vervoermiddel wordt vervoerd en afkomstig is uit hetzelfde land of gedeelte van een land; schapen en geiten met dezelfde gezondheidsstatus mogen evenwel samen vervoerd worden.
Slachtschapen/geiten	Schapen/geiten bestemd om hetzij rechtstreeks hetzij via een erkend verzamelcentrum naar een slachthuis, erkend voor de betreffende diersoort in binnen- of buitenland, te worden geleid om daar te worden geslacht.
Schapen/geiten, niet zijnde slachtschapen/geiten	Alle schapen/geiten die niet rechtstreeks of via een erkend verzamelcentrum naar een slachthuis worden geleid om daar te worden geslacht.
Verzamelcentrum	Plaats in Nederland, bestemd voor het bijeenbrengen van schapen/geiten, die is erkend op grond van 94 , lid 1.a van Vo (EU) 2016/429 betreffende overdraagbare dierziekten en tot wijziging en intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van diergezondheid ("diergezondheidswetgeving"). Geiten mogen samen verzameld worden met schapen.
Verzameling	Het verzamelen van gehouden landdieren uit meer dan één inrichting gedurende kortere tijd dan de voor de betrokken diersoort vereiste verblijfsduur.
Verblijfsduur	De minimumtijd die nodig is om ervoor te zorgen dat een in een inrichting binnengebracht dier geen lagere gezondheidsstatus heeft dan de status van de dieren in die inrichting.

4 Benodigdheden

Toegang tot I&R database, TRACES NT, (M)SPIN, E-cert indien nodig. Naamstempel, eventueel waarmerkstempel. Eventueel scan-apparaat.

5 Werkwijze

De OD voert de certificeringswerkzaamheden uit op een veehouderij, op een erkend verzamelcentrum of op overige erkende bedrijven. De werkzaamheden van de OD kunnen op de volgende wijze worden ingedeeld:

- 5.1 Voorbereiding
- 5.2 Aankomst
- 5.3 DOM-controle
  - 5.3.1 Controle vervoermiddel/transportmiddel

- 5.3.2 Fysieke controle / klinische controle
- 5.4 Certificering
- 5.5 Vertrek

Per onderdeel zal, indien van toepassing, worden aangegeven, waar de specifieke aandachtspunten voor het certificeren van schapen /geiten liggen, in aanvulling op hetgeen beschreven is in procedure [K-LV-ALDIU-01](#).

5.1 Voorbereiding

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

5.2 Aankomst

Zie [K-LV-ALDIU-01](#) en hygiëneprotocol [V&I01-L&N](#).

5.3 DOM-controle

Zie [K-LV-ALDIU-01](#) en [K-LV-WLZVL-01](#).

Een deel van de DOM-controle wordt beschreven onder 5.4 Certificering.

De OD controleert:

- A. bij schapen/geiten anders dan slachtschapen/geiten (de mestschapen/geiten zoals we die vóór 21 april 2021 kenden, behoren ook tot deze categorie):
  - dat voldaan is aan de Blauwtong vereisten (zie werkvoorschrift [BT-07](#));
  - in het geval van een bestemming in een derde land, dat de benodigde extra documenten aanwezig zijn (zie de specifieke derde landeninstructies);
  - dat de volledig ingevulde houderverklaring aanwezig is (zie [Bijlage 2.1](#)). Indien op een verzamelcentrum gecertificeerd wordt, kan worden volstaan met een verklaring (van alle van toepassing zijnde UBN's) van de exploitant van het verzamelcentrum.
  - dat bij rammen de uitslag van WBVR in Lelystad betreffende de Brucella ovis test aanwezig is, waarvan de monsternamen moet hebben plaatsgevonden binnen 30 dagen voor export;
  - steekproefsgewijs in de I&R database dat de verblijfstijd van de te exporteren dieren op het herkomstbedrijf en de aanvoer op het veehouderijbedrijf voldoet aan de volgende eisen:
    - de dieren hebben tenminste de laatste 30 dagen voor afvoer of sinds hun geboorte op het herkomstbedrijf verbleven en
    - de laatste 30 dagen voor afvoer heeft geen aanvoer van evenhoevigen uit derde landen op het herkomstbedrijf plaatsgevonden, tenzij de dieren uit een derde land of gebied gescheiden zijn gehouden om direct en indirect contact met alle andere dieren op het herkomstbedrijf te voorkomen. De bewijslast hiervan ligt bij de houder van het herkomstbedrijf.

De steekproefgrootte is 10% of een maximum van 20 dieren.

- dat bij schapen, indien dit op de aanvraag is aangegeven:
  - voor alle dieren een paspoort met dubbel ARR aanwezig is, hiervoor kan de deelnemende schapenhouder zelf de paspoorten uitdraaien via SG-online (zie [Bijlage 3](#)); óf
  - er een bewijs van de GD of NSFO aanwezig is met individuele nummers, dat de dieren het prioneiwitgenotype type ARR/ARR hebben; óf
  - er van de dieren een laboratoriumuitslag van de GD of WBVR is dat de dieren het prioneiwitgenotype type ARR/ARR hebben.

- Dat bij geiten, indien dit op de aanvraag is aangegeven, van alle dieren een uitslag is, dat zij tenminste één van de volgende allelen dragen: K222, D146 of S146;
- dat bij dieren die behoren tot een plaatselijk ras dat voor de landbouw verloren dreigt te gaan, zoals bedoeld in artikel 7, leden 2 en 3, van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 807/2014, er een toestemmingsbrief (aan NVWA-centraal) is uit de lidstaat van bestemming dat de dieren geaccepteerd worden. *Dit is derhalve alleen mogelijk met toestemming van O&O Levend vee.*
- dat, indien certificering plaatsvindt op een verzamelcentrum,
  - steekproefsgewijs in de I&R database de verblijfstijd van de te exporteren dieren op het herkomstbedrijf en de aanvoer op het veehouderijbedrijf voldoet aan de bovenstaande eisen;
De steekproefgrootte is 10% of een maximum van 20 dieren. Naar het herkomstbedrijf terug, na deelname aan een keuring, is ook aanvoer.
  - dat van de dieren in de steekproef de volledig ingevulde houderverklaring aanwezig is, waarin is opgenomen dat:
    - de aangevoerde dieren tenminste de laatste 30 dagen voor afvoer in de inrichting van oorsprong verbleven hebben en
    - de laatste 30 dagen voor afvoer geen aanvoer van evenhoevigen uit derde landen in de inrichting van oorsprong heeft plaatsgevonden en
    - er in de inrichting van oorsprong geen abnormale sterfte met onbekende oorzaak heeft voorgedaan.

De houderverklaring bevindt zich op het [I&R-vervoersdocument](#) of wordt los aangeleverd (zie bijlage 2.1). Indien op een verzamelcentrum gecertificeerd wordt, kan worden volstaan met een verklaring (voor alle van toepassing zijnde UBN's) van de exploitant van het verzamelcentrum.
- dat bij verplaatsing van fokschapen/geiten naar Denemarken, Finland, Oostenrijk, Slovenië, Tsjechië of Zweden (zie [Bijlage 1](#)) aan één van de volgende eisen is voldaan:
  - schapen hebben aantoonbaar de genetische eiwitgenotype ARR/ARR (paspoort met dubbel ARR (zie Bijlage 3), bewijs van de GD of NSFO, of een laboratoriumuitslag van de GD of WBVR);

- geiten dragen tenminste één van de volgende allelen: K222, D146 of S146 (laboratoriumuitslag) óf
- de schapen/geiten zijn afkomstig van een inrichting met de status verwaarloosbaar risico voor klassieke scrapie óf
- de schapen/geiten zijn van een bijzonder ras (van de autoriteit van lidstaat van bestemming dient een toestemmingsbrief aan de NVWA-centraal aanwezig te zijn; *is derhalve alleen mogelijk met toestemming van O&O Levend vee*)
- dat bij verplaatsingen van fokschapen/geiten naar andere lidstaten dan Denemarken, Finland, Oostenrijk, Slovenië, Tsjechië of Zweden is voldaan aan één van bovenstaande drie punten óf de schapen/geiten zijn afkomstig van een inrichting met de status gecontroleerd risico voor klassieke scrapie.
- dat indien het dieren niet bestemd voor de slacht én niet bestemd voor de fok (voorheen bekend staand als mestdieren) betreft, die niet voldoen aan één van de drie punten voor wat betreft klassieke scrapie als hierboven beschreven, alléén verplaatst kunnen worden naar andere lidstaten dan Denemarken, Finland, Oostenrijk, Slovenië, Tsjechië of Zweden.

B. bij slachtschapen/slachtgeiten

- Dat voldaan wordt aan de voorwaarden m.b.t. Blauwtong (Zie BT-07)
- dat bij 10% van de dieren de (elektronische aflezing van de) identificatie van de dieren overeenkomt met de gegevens in de I&R database en die op de aangeleverde documenten;
- dat de volledig ingevulde houderverklaring aanwezig is (zie [Bijlage 2.2](#)).
Indien op een verzamelcentrum gecertificeerd wordt, kan worden volstaan met een verklaring (voor alle van toepassing zijnde UBN's) van de exploitant van het verzamelcentrum;
- dat op een verzamelcentrum van elke aanvoerende inrichting een BT houderverklaring aanwezig is bij de betreffende slachtschapen/geiten (zie bijlage 5 van de BT-07). Deze verklaring is maximaal 72 uur oud op het moment van aanvoer op het VC. Als er geen houderverklaring bij het dier/de dieren aanwezig is, is alleen binnenlandse afvoer mogelijk. De certificerend dierenarts controleert steekproefsgewijs van 10% van de dieren tevens de lijst positieve bedrijven Blauwtong. Deze lijst staat op de NVWA-werkwijzer, pagina NVIC. Indien een bedrijf op deze lijst staat, en de uitslagdatum valt binnen de 30 dagen voorafgaand aan geplande verplaatsing, kunnen er geen slachtschapen/geiten van dit herkomstbedrijf verplaatst worden naar lidstaten. Wanneer uit de steekproef blijkt dat een houderverklaring onterecht is ingevuld, wordt van alle herkomstbedrijven geverifieerd of de UBN's niet voorkomen op de lijst positieve bedrijven.
- dat in het geval van een bestemming in een derde land, de benodigde extra documenten aanwezig zijn (zie de specifieke derde landeninstructies).

5.3.1 *Controle vervoermiddel/transportmiddel*

- Zie K-LV-ALDIU-01 en K-LV-WLZVL-01.

De OD controleert:

- dat voldaan is aan de beladingsnormen en reistijden zoals beschreven in [K-LV-WLZVL-01 Bijlage 11](#).

5.3.2 *Fysieke controle (klinische keuring)*

Zie [K-LV-ALDIU-01](#) en [K-LV-WZVL-01](#).

De OD controleert:

- dat de dieren geen klinische symptomen of tekenen vertonen van in de lijst opgenomen ziekten die van belang zijn voor schapen/geiten zoals in de bijlage van de VO (EU) 2018/1882 vermeld staan en de dieren vertonen geen ziekteverschijnselen en of andere afwijkingen waardoor het vervoer om welzijnsredenen niet mogelijk is.
- dat alle dieren zijn voorzien van de voorgeschreven oormerken (zie [Informatiedocument identificatie en registratie schapen & geiten](#)); *Dieren met één conventioneel oormerk (tenzij in combinatie met een maagbolus, injecteerbare transponder of elektronische pootband) en dieren met een pootband (zonder conventioneel oormerk) of tatoeage mogen niet worden geëxporteerd.*
- of er sprake is van melkgevende dieren en in dat geval a.d.h.v. de documenten dat deze dieren voor/tijdens het voorgenomen transport met een interval van 12 uur zijn/worden gemolken (tenzij zij vergezeld gaan van hun lammeren).

Verdenking van een dierziekte

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

5.4 **Certificering**

Zie [K-LV-ALDIU-01](#) en [BT-07](#).

5.4.1 *Traces NT*

De OD controleert (in deel I):

- dat bij stalkeuring het geplande vertrek binnen 24 uur na de keuring plaatsvindt;
- bij 10% van de dieren met een minimum van 10 of ze correct in TRACES NT vermeld staan (zoeken in het certificaat kan door "Ctrl F" te gebruiken en vervolgens het oornummer in te voeren);
- dat bij certificering vanaf een verzamelcentrum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan):
  - als tenminste één van de dieren van de zending voor een derde keer verzameld wordt, moeten alle dieren rechtstreeks afgevoerd worden naar een veehouderij of een slachthuis.

- De exploitant die het diergezondheidscertificaat aanvraagt, dient de geschiedenis van de verplaatsingen van alle dieren vanaf dat de dieren de inrichting van oorsprong hebben verlaten te kunnen overleggen. Bij het certificeren op een verzamelcentrum, wordt er vanuit gegaan dat de dieren reeds op het vervoermiddel (vanaf inrichting van oorsprong naar het verzamelcentrum) zijn verzameld. Op het certificaat dient ingevuld te worden dat de dieren reeds een keer zijn verzameld (tweede bolletje).
Let op: de exploitant dient aan te geven of de schapen/geiten voor de eerste (eerste verzamelslag) of tweede keer (tweede verzamelslag) op een NL verzamelcentrum zijn bijeengebracht. Indien de dieren op een tweede NL verzamelcentrum worden verzameld, dient op het certificaat dus ingevuld te worden dat de dieren reeds twee keer zijn verzameld (eerste keer op vervoermiddel, tweede keer op eerste NL verzamelcentrum) (derde bolletje). In dat geval dienen de dieren dan ook rechtstreeks naar de eindbestemming te worden vervoerd en gecertificeerd.
- slachtschapen en slachtgeiten worden van een verzamelcentrum afgevoerd naar een slachthuis of Nederlands verzamelcentrum. Door de BT-situatie in Nederland is het niet meer mogelijk om slachtschapen/geiten af te voeren naar een buitenlands verzamelcentrum.

Indien aan alle voorwaarden is voldaan, kan de OD door het invullen van deel 2 overgaan tot het opmaken van een certificaat (zie Bijlagen 4 en 5).

5.4.2 e-CertNL

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

5.5 Vertrek

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

6 Registratie en archivering

6.1 Registratie

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

6.2 Archivering

Zie [K-LV-ALDIU-01](#) en [K-LV-Arch-01](#).

De OD neemt de volgende documenten, indien van toepassing, mee voor archivering:

- Houderverklaringen.

6.3 Toelichting op Afwijken van Voorschrift (TAV)

Als hoofdregel geldt dat van het NVWA interventiebeleid en/of de procedures en werkvoorschriften niet wordt afgeweken.

Indien afwijken door specifieke feiten en omstandigheden ter plaatse door de toezichthouder als noodzakelijk wordt beoordeeld, dient altijd een [TAV \(Toelichting op Afwijken van Voorschrift\)](#) te worden opgemaakt, zoals beschreven in [procedure K-ALG03](#). Bij afwijken van het interventiebeleid wordt de TL geïnformeerd. De TL is bevoegd om afwijken van het interventiebeleid al dan niet goed te keuren.

7 Interventies

Het algemene en specifieke interventiebeleid (te vinden zijn op de NVWA – Werkwijzer) is er op gericht duidelijkheid te geven over hoe de NVWA intervenueert als zij overtredingen constateert. De NVWA verstaat onder een interventie: elk instrument dat de NVWA gebruikt om naleving van wettelijke voorschriften te bevorderen.

7.1 Corrigerende interventies

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

7.2 Sanctionerende interventies

Zie [K-LV-ALDIU-01](#).

8 Arbo, milieu en veiligheid

Zie de [NVWA - Werkwijzerpagina over ARBO](#).

9 Bijlagen

Onderstaande bijlagen zijn gepubliceerd als aparte documenten.

Bijlage 1	Lijst van lidstaten met een verwaarloosbaar risico op klassieke scrapie en lidstaten met een goedgekeurd nationaal scrapiebestrijdingsprogramma.
Bijlage 2.1	Houderverklaring voor te exporteren schapen/geiten niet bestemd voor de slacht
Bijlage 2.2	Houderverklaring voor te exporteren schapen/geiten bestemd voor de slacht
Bijlage 3	Voorbeeld ARR-ARR verklaring
Bijlage 4	Voorbeeld deel II TracesNT certificaat schapen/geiten niet bestemd voor de slacht
Bijlage 5	Voorbeeld deel II TracesNT certificaat schapen/geiten bestemd voor de slacht